Hukuk Bölümü Hüküm Uyuşmazlığı Olduğuna Dair 2004/127 E. , 2007/31 K.

- **HÜKÜM UYUŞMAZLIĞI OLDUĞUNA DAIR VERILEN KARAR.**

"İçtihat Metni"

O L A Y:İZSU Genel Müdürlüğü'nün 1991 yılında gönderdiği sözleşme örneği ile aboneliğe davet edilen Selin Apartmanı Yönetiminee, artezyen kullanımından kaynaklanan atık suların kendi foseptik çukuruna akıtıldığı öne sürülerek itiraz edilmiş; 13.5.1996 tarihli dilekçe ile de, apartman adına atık su ücreti tahakkuk ettirilmemesi ve tahakkuk ettirilen ücretlerin de silinmesi istenilmiş; ancak, İZSU tarafından, 1.11.1994 tarihi itibarıyla 101295 no'lu örnekleme atık su aboneliği tesis edilmiş olan Selin Apartmanı'ndan Kasım/1994 ila Temmuz/2000 tarihleri arasına ilişkin, 28.7.2000 tarihi itibarıyla hesaplanan 1.584.160.000.-TL atık su ücreti ve 2.664.657.200.-TL gecikme zammı olmak üzere toplam 4.248.817.200.-TL'nin ödenmesi istenilmiştir.

1 - Davacı Apartman Yöneticisi vekilince, müvekkil apartman adına tahakkuk ettirilen atık su ücretleri ve gecikme zammı tutarı 4.248.817.200.- liranın terkinine ve dayanağı olan atık su tarifesinin iptaline karar verilmesi istemiyle, 3.8.2000 gününde idari yargı yerinde dava açılmıştır.

İZMİR 3. VERGİ MAHKEMESİ; 4.6.2001 gün ve E:2000/915, K:2001/860 sayı ile, davanın, yükümlü adına tahakkuk ettirilen atıksu ücreti ve dayanağı tarife ve yönetim kurulu kararlarının iptali istemiyle açıldığı, yükümlünün, bulundukları apartmanın şehir kanalizasyonuna doğrudan bağlantısı bulunmadığını ve belediyeden atıksudan dolayı alınmakta olan bir hizmet söz konusu olmadığını, davalı idarenin ise, bu hizmetin varlığını iddia etmesi üzerine söz konusu uyuşmazlığın açığa kavuşturulabilmesi amacıyla 28.02.2001 tarihinde yapılan mahallinde keşif ve bilirkişi incelemesi sonucu hazırlanan ve Mahkemelerince benimsenen bilirkişi raporuna göre, apartmanın önündeki caddede bir kanalizasyon şebekesi ve dolayısıyla kanalizasyon hizmeti bulunduğu, apartmanın atık sularının da foseptikler vasıtasıyla kanalizasyon şebekesine boşaltıldığı anlaşıldığından, abonelik tesis işleminde hukuka aykırılık bulunmadığı, tahakkuk ettirilen atıksu bedeli ile tarifesi ve dayanağı yönetim kurulu kararına gelince; öncelikle, 1994 yılına ilişkin tarh ve tahakkuk zamanaşımı 1999 yılında dolduğuna göre, 2000 yılında 1994 yılının değişik aylık dönemleri için yapılan atıksu tahakkukunda zamanaşımı bulunduğu, Belediye Gelirleri Kanunu'na 15.7.1993 günlü Resmi Gazete'de yayımlanan 3914 sayılı Kanun'la eklenen ve "Çevre Temizlik Vergisi" başlığını taşıyan mükerrer 44 üncü maddeden söz ederek, çevre temizlik vergisi tarifesinde yer alan bina gruplarının tespitine ilişkin Bakanlar Kurulu Kararının 31.12.1993 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak 1.1.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girdiği, buna göre 1.1.1994 tarihinden itibaren gerek katı atık, gerekse atıksu için belediye yahut belediyelere bağlı olarak hizmet gören su ve kanalizasyon idarelerince istenilen meblağların, çevre temizlik vergisini teşkil ettiği, ayrıca, 2560 sayılı Kanun'un 1.maddesinin 1. ve 4. fıkraları ile bu Kanuna 3305 sayılı Kanun'la eklenen Ek 5.maddede; Büyükşehir belediyelerine ait olan su kanalizasyon hizmetlerini yürütmek üzere büyükşehir belediyelerine bağlı, müstakil bütçeli, kamu tüzel kişiliğine haiz "Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüklerinin" kurulduğunun belirtildiği, yukarıda anılan mükerrer 44. maddenin 12. fıkrasının son cümlesinde açıklandığı gibi atık su bedellerinin "tahsiline" ilişkin uygulamayı yürütecek olan idarelerin, büyükşehir belediyelerine bağlı olarak kurulmuş bulunan işte bu genel müdürlükler olduğu, bağlı oldukları büyükşehir belediyesi isimlerine göre İSKİ, ASKİ gibi adlarla anılan bu idareler, aslında büyükşehir belediyesine ait olan su kanalizasyon hizmetlerini yürütmek üzere kurulan ve bu konularda görevli ve yetkili bulunan idareler olduklarından, mükerrer 44. maddedeki tarife ve çevre temizlik vergisi tarifesinde yer alan bina gruplarını belirleyen Bakanlar Kurulu Kararına göre, atıksu ile ilgili olarak bina gruplarını topluca veya ayrı ayrı dikkate almak suretiyle ve su tüketim bedelini aşmamak üzere alınacak olan çevre temizlik vergisini tespit için belediye meclislerine verilen yetkiyi kullanma hakkına sahip bulundukları, ancak, tarifenin 2560 sayılı Kanun'un 3305 sayılı Kanun'la değişik 23. maddesindeki esaslara göre düzenlenmesinin mümkün bulunmadığı, zira, uygulanması için tüm koşulların yerine getirildiği 1.1.1994 tarihinden itibaren uygulanan ve anılan ödentiyi çevre temizlik vergisi kapsamına alan 2464 sayılı Kanun'un mükerrer 44 üncü maddesi, konu ile ilgili tüm kamu idarelerine hitap eden ve bu verginin tarifesini, bina gruplarını, haddini belirleyen bir yeni düzenleme teşkil ettiği, beldelerden bir kısmı vergiyi düzenleyen mükerrer 44 üncü madde ve buna ilişkin mevzuata göre çevre temizlik vergisini hesaplayıp alırken diğer kısmında vergi dışı ve akdi bir ilişki sayılan zamana ait tarifeleri uygulamalarının vergi yükünün kanunla konulup değiştirilebileceği hakkındaki Anayasa'nın 73/2. maddesine aykırılık teşkil ettiği, "Tahsile ait Usuller" deyiminin mükerrer 44. madde esaslarına uymak suretiyle tarife yapmayı ve bu tarifeye göre çevre temizlik vergisini tahsil etme işlemlerini ifade ettiği, esasen, yeni bir hüküm olan mükerrer 44 üncü madde ile, anılan genel müdürlüklere münhasıran tahsile ait usullerin bırakılmış olmasının, 2560 sayılı Kanun'un 23'üncü maddesinin artık uygulanamayacağını gösterdiği, nitekim, Danıştay 9. Dairesi'nin benzer bir uyuşmazlıkta karar düzeltme aşamasında verdiği 29.6.1999 tarih ve E: 1998/2387, K: 1999/2815 sayılı kararının da bu yönde olduğu, bu durumda; İZSU Genel Müdürlüğü'nün 2560 sayılı Kanun'un 23. maddesindeki esaslara göre dava konusu dönem için tahakkuk ettirdiği atık su ücreti ve ilgili tarife ile dayanağı yönetim kurulu kararlarında yasal uyarlık görülmediği gerekçesiyle dava konusu atık su ücreti tahakkuku ile dayanağı tarife kararının atıksu ücretine ilişkin kısmının iptaline karar vermiş; bu karar, davalı idarenin temyiz istemi üzerine DANIŞTAY DOKUZUNCU DAİRESİ'nin 11.6.2002 gün ve E:2001/4337, K:2002/2823 sayılı kararıyla onanmak ve karar düzeltme isteği de aynı DAİRE'nin 3.12.2003 gün ve E:2002/5303, K:2003/5284 sayılı kararıyla reddedilmek suretiyle kesinleşmiştir.

2 - İZSU vekili tarafından, 30.12.1994 ila 29.2.2000 tarihleri arasına ilişkin kuyu atık su konut bedeli olarak ödenmeyen 1.115.110.000.- TL asıl alacak ile 61.590.733.- TL işlemiş faiz ve 2.275.233.200.-TL işlemiş gecikme zammı olmak üzere 3.451.933.933.-TL alacağın tahsili için Selin Apartmanı adına 9.3.2000 gününde İZMİR 16. İCRA MÜDÜRLÜĞÜ'nün 2000/1450 sayılı dosyasında ilâmsız takip başlatılmıştır.

Davacı Apartman Yöneticisi vekilince, itiraz süresinin geçmesi ile takibin kesinleştiği belirtilerek, dava sonuçlanıncaya kadar İzmir 16. İcra Müdürlüğü'nün 2000/1450 sayılı takibinin tedbiren durdurulmasına, bu icra takibine konu ve miktarda borcun olmadığının tespitine ve %40'dan aşağı olmamak üzere kötüniyet tazminatına hükmedilmesi istemiyle, 17.8.2000 gününde adli yargı yerinde menfi tespit davası açılmıştır.

İZMİR 11. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 5.6.2003 gün ve E:2000/669, K:2003/470 sayı ile, davacı vekili dilekçesiyle davalı idarenin müvekkili aleyhine İzmir 16. İcra Müdürlüğü'nün 2000/1450 sayılı dosyası ile takibe giriştiğini, itiraz süresinin geçmesi sebebiyle takibin kesinleştiğini, müvekkilinin davalı idareye karşı borçlu olmadığının tespitini istediğini bildirdiği, Selin Apartmanı'na davalı tarafından tahakkuk ettirilen 3.451.933.933.-TL atık bedeli için 16. İcra Müdürlüğü'nün 2000/1540 Esası altında apartman aleyhine takip yapılmış olup, davacı bu dava ile borçlarının olmadığının tespitine karar verilmesini istediği, öncelikle atık su bedelinin çevre temizlik vergisi içinde mi yoksa dışında mı olduğu ve konunun çözümlenmesine vergi mahkemelerinin mi yoksa adli yargının mı bakması gerektiği konusunda bazı tereddütler yaşanmış ise de, daha sonra belirlenen uygulama ve ayrıca 13.Hukuk Dairesi'nin 6.12.2001 tarih 2001/10852-11423 sayılı içtihadında açıkça belirtildiği üzere, İZSU'nun 2560 sayılı Yasa hükümlerine göre kurulmuş ve atıksular için tesisler kurmak, tarifeler hazırlamak, kullanma ve atık sular için para tahsil etmek görev ve yetkisi ile donatılmış olduğu, bu yetkinin de idare tekiline verildiği, böylece atık su bedelinin çevre temizlik vergisi içerisinde olmadığı,

konunun çözümlenmesinin de adli yargının görevinde olduğunun belirlendiği, keza belediye yaptığı diğer hizmetlerin karşılığını vatandaşlardan alabiliyorsa atıksu içinde tesis kurarak bir harcama yaptığına göre bunun bedelini de kullananlardan alması kadar normal bir davranış olamayacağı, dolayısıyla, atık bedeli çevre temizlik vergisi içinde olmayıp, konunun çözümlenmesinin de adli yargı mahkemelerinin görevleri dahilinde bulunduğu, yapılan incelemede bilirkişi verdiği 2 ayrı rapor ile yeraltından çıkarılan her damla suyun atık su olarak değerlendirilmesi gerektiğini bildirdiği, Yargıtay uygulamasının da bu yönde olduğu, ayrıca 2. rapor ile bilirkişinin tarifeye göre hesaplamalarda yaparak idare tarafından talep edilen atıksu bedelinin ve gecikme bedelinin uygun olduğunu belirlediği, böylece davalının tarife uyarınca davacı tarafa borcunu bildirdiği, talep edilen bedel kadar davacının alacağının mevcut olduğu, davacı taraf icra inkar tazminatı istemiş ise de, bu konuda tedbir konulup davacı alacağını geciktirici bir süreç yaşanmadığına göre icra inkar tazminatı talebinin reddinin icap ettiği gerekçesiyle davanın reddine, dosyada tedbir verilmediği ve davalının alacağı bu şekilde durdurucu bir eylem olmadığından davalı lehine icra inkar tazminatı verilmesine bu dosya için yer olmadığına karar vermiş; bu karar, davacı vekilinin temyiz istemi üzerine YARGITAY 13. HUKUK DAİRESİ'nin 11.3.2004 gün ve E:2003/12807, K:2004/3210 sayılı kararı ile onanmak ve karar düzeltme isteği de aynı DAİRE'nin 14.9.2004 gün ve E:2004/8038, K:2004/11863 sayılı kararıyla reddedilmek suretiyle kesinleşmiştir.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK :

İZSU Genel Müdürlüğü vekilince, İzmir 11. Asliye Hukuk Mahkemesi'nce, Selin Apartmanı'nın 1994-2000 dönemine ilişkin İdarelerince tahakkuk ettirilen atıksu bedeli borcunun olduğu, diğer bir ifadeyle, borçlu Selin Apartmanı'nca 1994-2000 dönemine ilişkin atıksu bedelinin ödenmediği tespit edilmiş ve İZSU Genel Müdürlüğü'nün alacaklı olduğu tespit edilmişken ve bu karar kesinleşmişken İzmir 3. Vergi Mahkemesi'nce (1994-2000) aynı döneme ilişkin atıksu bedeline ilişkin tahakkukun iptal edildiği, bu durumda, yukarıda sözü edilen İzmir 11. Asliye Hukuk Mahkemesi ilamı ile, 1994-2000 tarihleri arasına ilişkin İdareleri tarafından İzmir 16. İcra Müdürlüğü'nün 2000/1540 Esas sayılı dosyası ile yapılan 3.451.933.933.-TL atıksu bedeli + gecikme bedeline ilişkin borçlarının olmadığının tespiti talebi reddedilmiş olmasına karşılık, İzmir 3. Vergi Mahkemesi'nce aynı döneme ilişkin atıksu ücreti tahakkukunun iptaline karar verildiğinden, söz konusu atıksu bedelinin tahsil edilemez hale geldiği, esasen, mahkeme kararları arasındaki çelişmenin, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'na 3914 sayılı Kanun'la eklenen mükerrer 44. madde ile 01.01.1994 tarihinden itibaren getirilen "atık su ile ilgili çevre temizlik vergisi" uygulamasına ilişkin olarak büyükşehir belediyeleri hakkında Danıştay ve Yargıtay'ca farklı görüşlerin benimsenmiş olmasından kaynaklandığı,Danıştay'ın, 2464 sayılı Kanun'un mükerrer 44. maddesine göre atık su bedelinin 01.01.1994 tarihinden itibaren vergi olduğu ve 2560 sayılı İSKİ Kanunu'nun 23. maddesi uygulanamaz hale geldiğinden, su ve kanalizasyon idarelerince de mükerrer 44. maddeye göre hesaplanarak istenebileceği görüşünü benimsemesine karşılık, Yargıtay'ın, 2464 sayılı Kanun'un mükerrer 44. maddesinin 12. fıkrası ile büyükşehir belediyelerinin ayrık tutulması nedeniyle 2560 sayılı Kanun hükümlerine göre su ve kanalizasyon idarelerince abonman sözleşmesine dayalı olarak istenen atık su bedelinin bir ücret olduğu görüşünün benimsendiği, nitekim, Anayasa Mahkemesi'nin 14.02.1991 tarih ve E:1990/18, K:1991/4 sayılı kararında, atık su bedelinin vergi veya benzeri mali yükümlülük olmadığının açıkça belirtildiği; çevre düzenlemesinde kullanılan atık su bedeli alınmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davada adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığında Uyuşmazlık Mahkemesi'nce, 17.06.1996 gün ve 1996/33-76 sayı ile, davanın adli yargı yerinde görülmesine karar verildiği, ayrıca Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 16.06.2003 tarihli 2002/56 ve 2003/33 sayılı hüküm uyuşmazlığına ilişkin kararından söz ederek, atıksu bedeline ilişkin tahakkukun iptali için açılan davalarda vergi mahkemelerinin Uyuşmazlık Mahkemesi kararına rağmen halen kendilerini görevli görerek hüküm tesis ettikleri, Danıştay'ın ise, vergi mahkemelerinin esas hakkında verdikleri kararları onaylayarak Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarını gözardı ettiği, idari yargıda halen derdest olan bini aşkın atıksu dava dosyaları bulunduğu dikkate alındığında, her bir uyuşmazlık dosyası için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne müracaat edilerek ayrı(dosyasına münhasır) karar çıkartılmak istenmesi halinde bu hususun hem bir kaos yaratacağı, hem de adaletin işleyişini yavaşlatacağı, atıksu bedeli ile ilgili tüm ihtilaflarda adli yargı merciilerinin görevli olduğu konusunda uyulması zorunlu hale getirilmiş ilke kararı alınmasını, İzmir 11. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kesinleşen 05.06.2003 tarih ve 2000/669 E, 2003/470 K sayılı kararı ile atıksu bedelinin tahsiline karar verilmiş iken İzmir 3. Vergi Mahkemesi'nce aynı döneme ilişkin tahakkukun terkinine dair verilen 04.06.2001 tarih ve 2000/915 E, 2001/860 K sayılı kesinleşmiş karar ile İdareleri alacağı olan atıksu bedeli tahsil edilemez hale geldiğinden; atıksu bedelinin çevre temizlik vergisi uygulamasının dışında kalması nedeniyle vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülük niteliğinde olmadığına, İzmir 3. Vergi Mahkemesi'nin görev ve yetkisi dışında verdiği ve kesinleşen 04.06.2001 tarih ve 2000/915 Esas, 2001/860 Karar sayılı kararının kaldırılmasına, İzmir 11. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kesinleşen 05.06.2003 tarih ve 2000/669 Esas, 2003/470 Karar sayılı kararının benimsenmesine, atıksu bedelinin tahsiline ilişkin davaların görümü ve çözümünde adli yargının görevli bulunduğuna, vergi mahkemesinin görevsizliğine, bu suretle hüküm uyuşmazlığının giderilmesine ve duruşma yapılmasına karar verilmesini istemiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 24. ve 16. maddelerine göre ilgili Başsavcıların yazılı düşünceleri istenilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI :

İzmir 3. Vergi Mahkemesi tarafından verilen 04.06.2001 gün ve 2000/915 Esas, 2001/860 Karar sayılı kararı ile İzmir 11. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından verilen 05.06.2003 gün ve 2000/669 Esas, 2003/470 Karar sayılı kararı nedeniyle oluşan hüküm uyuşmazlığının giderilmesi için İZSU Genel Müdürlüğü vekili tarafından 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesi gereğince yapılan müracaatla ilgili Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün 2005/127 Esas sayılı dosyasının incelendiği, Selin Apartmanı yöneticisince davalı İzmir Büyükşehir Belediyesi İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (İZSU) aleyhine İzmir 3. Vergi Mahkemesi'ne, 1994-2000 yıllarının bir kısmına ait 4.248.817.200.-TL tutarındaki atık su bedeli tahakkuk işlemi ve dayanağı atık su ile ilgili tarifenin iptali için dava açıldığı, yargılama sonunda davanın kabulüne karar verilerek, dava konusu atık su ücreti tahakkuku ile dayanağı tarife kararının atıksu ücretine ilişkin kısmının iptaline dair verilen kararın temyiz incelemesi sonunda onanmak suretiyle kesinleştiği, davacının, davalı idarenin atıksu bedeline ilişkin olarak 3.451.933.933.-TL alacak için İzmir 16. İcra Müdürlüğü'nün 2000/1450 Esas sayılı takip dosyası ile icra takibinde bulunduğu, itiraz edilmeyip takibin kesinleşmesi nedeniyle icra takibinin davanın sonuçlanmasına kadar durdurulmasıyla borçlarının olmadığına karar verilmesi istemiyle davalı İZSU Genel Müdürlüğü aleyhine İzmir 11. Asliye Hukuk Mahkemesi'ne dava açıldığı, yargılama sonunda 05.06.2003 tarih ve 2000/669 Esas, 2003/470 Karar sayılı kararıyla, davanın reddine karar verilerek temyiz incelemesi sonucu onanmak suretiyle kesinleştiği, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 24. maddesinde belirtilen hüküm uyuşmazlığının oluşabilmesi için, iki farklı yargı merci tarafından görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflardan en az biri aynı olan, kararlar arasında çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız olmasının gerektiği, adli ve idari yargı yerlerince davanın esası hakkında verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu, taraflar ve davaların konusu ve sebepleri ve taraflarının da aynı olduğu ve uyuşmazlığın doğduğunun anlaşıldığı, 2560 sayılı Kanun'un 1. maddesi ile İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gereken her türlü tesisi kurmak, kurulu olanları devralmak ve bir elden işletmek üzere İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğine haiz bir kuruluş olarak İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü'nün kurulduğu, anılan Yasanın 13. maddesinin (a) bendinde, su satışı ve kullanılmış suların uzaklaştırılmasına karşılık, tarifesine göre abonelerden alınacak ücretler İSKİ'nin gelirleri arasında sayılmış; aynı Yasanın değişik 23. maddesinde, "Su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması, septik çukurların boşaltılması giderleri için ayrı tarifeler yapılır. Bu tarifelerin tespitinde yönetim ve işletme giderleri ile, amortismanları doğrudan gider yazılan yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve %10'dan

aşağı olmayacak nispetinde bir kâr oranı esas alınır. Tarifelerin tespiti ile tahsilatla ilgili usul ve esaslar bir yönetmelik ile belirlenir" hükümlerine yer verildiği, 2560 sayılı Yasa'ya 5.6.1986 tarih ve 3305 sayılı Yasa ile eklenen "Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır" şeklindeki Ek 5. madde hükmüne dayanılarak, Bakanlar Kurulu kararı ile, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek üzere İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluş olarak İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi (İZSU) Genel Müdürlüğü'nün kurulduğu, davacı vekili dilekçesinde, kullanılan artezyen suyunu kendi mülk ve imkanlarıyla yeraltından sağlamış olduklarını ve apartmana ait foseptik çukuru bulunduğunu, kanalizasyonlara atıksu vermediklerini, kurum ile sözleşme yapmadıklarını, bu nedenle, atıksu parası alınamayacağını ileri sürdüğü, Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü; 14.10.1991 gün ve 1991/29 Esas, 1991/29 Karar sayılı kararı ile, gerek 2560 sayılı Yasa'nın 23. maddesi gerekse buna dayanılarak çıkarılan İSKİ Tarifeler Yönetmeliği'nin 5,16 ve 17. maddelerinde, İSKİ'ye ait kanalizasyonları kullananlardan atık su bedelinin tarifeye göre alınacağının belirtildiği ve bunun taraflar arasında bir sözleşmeye dayandırılacağının hükme bağlandığı, buyurucu nitelikteki bu hükmün sözleşme yapılmaksızın atık su üretenleri de sözleşme yapmakla yükümlü kıldığı, bu hükme uymayanların sözleşme yapma durumunda olmaları nedeniyle atıksu bedeli ödemekten kaçınmalarına olanak bulunmadığı, İSKİ tarafından düzenlenen tarifelerle tespit edilen atık su bedelinin Anayasa'nın 73. maddesinde öngörüldüğü biçimde kanunla konulan vergi, resim, harç ve benzeri bir mali yükümlülük olduğundan söz edilemeyeceği, bu itibarla, atık su bedeli, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülük olmayıp, özel hukuk alanındaki alacak borç ilişkisini içeren abonman sözleşmesine dayalı ve idare tarafından düzenlenen tarife uyarınca alınan bir bedel olduğundan, bu konuyla ilgili anlaşmazlığın çözümünün adli yargının görevine girdiği gerekçesiyle ve Anayasa Mahkemesi'nin 14.02.1991 gün ve 1990/18; 1991/4 sayılı kararında da, "atık su bedeli, İdareyle kişi arasında sözleşmeyle alacak-borç ilişkisi doğmakta, atık suların uzaklaştırılması karşılığında alınan ücretlerin vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülük olarak kabul edilmemesi gerekir" denildiği, yukarıda belirtilen Anayasa Mahkemesi ile Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarındaki su bedelinin, vergi benzeri mali yükümlülük olmayıp, idareyle kişi arasında abonman sözleşmesiyle kurulan özel hukuk ilişkisi çerçevesinde ve hizmet karşılığında "maliyet-kar esasına göre idarece belirlenen tarifeye dayanılarak alınan bir ücret olduğu" yolundaki kabulün sonuçları itibarıyla; idarenin faaliyet alanı ile ilgili olarak yürürlüğe koyduğu Yönetmelik ile buna dayanan tarife kararlarının yargısal denetiminin idari yargı yerinde, abonman sözleşmesine dayanan bir alacak-borç ilişkisi kapsamındaki atık su bedelinin tahsiline ilişkin davaların ise adli yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerektiği, 3914 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 1. maddesiyle 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'na eklenen mükerrer 44.madde ile, su ve kanalizasyon hizmetleri özel bir yasa ile düzenlenmiş bulunan Büyükşehir Belediyeleri bakımından, 1.1.1994 tarihinden itibaren atık su ile ilgili olarak tahsil edilecek bedelin ücret mi yoksa vergi mi olduğu noktasında düğümlenen uyuşmazlığın, mali sıkıntı içinde bulunan belediyelere, katı atıkların toplanması ve atık suların uzaklaştırılması hizmetleri karşılığında gelir sağlamak amacıyla, acil ve pratik bir çözüm olarak çevre temizlik vergisi ihdas edilirken, aynı kaynaktan (atık su) özel kanunlarına göre gelir sağlamakta bulunan büyükşehir belediyeleri bakımından bir değişiklik öngörülmeyip, mevcut uygulamanın sürdürülmesi yolundaki iradenin açıkça belirtildiği, belediye gelirleri bakımından genel bir yasa olan 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nda, özel yasa niteliğindeki 2560 sayılı İSKİ Kanunu'nun 23. maddesini yürürlükten kaldıran bir hüküm de bulunmadığı, buraya kadar yapılan açıklamalar ışığında: su ve kanalizasyon hizmetleri 2560 sayılı İSKİ Kanunu ile düzenlenen büyükşehir belediyelerinin, atık su bedeli uygulaması bakımından 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 3914 sayılı Kanun'la eklenen mükerrer 44. maddesi ile getirilen çevre temizlik vergisi düzenlemesinin dışında kaldığı; söz konusu vergi düzenlemesinin, büyükşehir belediyelerince 2560 sayılı Yasa'nın 23. maddesine göre atık su bedelinin bir ücret olarak alınmasına engel teşkil etmeyeceği, su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan büyükşehir belediyeleri bakımından, atık su bedelinin tahsiline ilişkin davaların görüm ve çözümünün adli yargı, Tarifeler Yönetmeliği ile buna dayanan tarife kararlarının yargısal denetiminde idari yargının görevli bulunduğu, açıklanan nedenlerle, uyuşmazlığa konu edilen İzmir 3.Vergi Mahkemesi'nin kesinleşmiş kararının kaldırılarak İzmir 11. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararı benimsenmek suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmesi gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI :

Davacı Selin Apartmanı yöneticisi adına 1994 ila 2000 yıllarının değişik dönemleri için tahakkuk ettirilen atık su bedeli ile dayanağı tarife ve yönetim kurulu kararının iptali istemiyle İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi (İZSU) Genel Müdürlüğü aleyhine açılan dava sonucunda verilen ve davalının temyizi üzerine Danıştay 9. Dairesi'nce onanmak suretiyle kesinleşen tarife ve tahakkuk işlemlerinin iptaline ilişkin İzmir 3.Vergi Mahkemesi'nin 4.6.2001 tarih ve E:2000/915; K:2001/860 sayılı kararı ile aynı tarifeye dayalı olarak tahakkuk ettirilen ve ödenmemesi üzerine icra takibine geçilen atık su bedelinden dolayı davacının borçlu olmadığının tespiti istemiyle açılan ve İzmir 11. Asliye Hukuk Mahkemesi'nce davanın reddine ilişkin olarak verilen ve Yargıtay tarafından onanmak suretiyle kesinleşen 5.6.2003 tarih ve E:2000/669; K:2003/470 sayılı karar arasında İZSU Genel Müdürlüğü'nce hüküm uyuşmazlığı oluştuğu ileri sürülerek bunun giderilmesinin istenildiği, adli ve idari yargı kararları arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının çözümü için öncelikle hüküm uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerektiği, 2247 sayılı Yasa'nın 24.maddesine göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan iki ayrı kararın bulunması ve bu kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız olması gerektiği, hüküm uyuşmazlığına konu edilen kararlardan İzmir 3.Vergi Mahkemesi kararı, Selin Apartmanı Yöneticisi tarafından 1994-2000 yıllarının değişik dönemleri için tahakkuk ettirilen atık su bedeli ile dayanağı tarife ve yönetim kurulu kararının iptali istemiyle açılan davada, tarifenin ve buna dayalı tahakkuk işleminin iptaline ilişkin olarak verilmiş bir karar, İzmir 11. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararı ise, aynı tarifeye dayalı olarak aynı kişiler adına tahakkuk ettirilen ve ödenmemesi üzerine icra takibine geçilen atık su bedelinden dolayı davacının borçlu olmadığının tespiti istemiyle açılan menfi tespit davasında, davanın reddi yolunda verilmiş bir karar olduğu, bu durumda, adli ve idari yargı mercileri tarafından esasa ilişkin olarak verilip kesinleşen, aynı konu ve sebebe dayalı, tarafları aynı olan söz konusu kararlar arasında çelişki olduğu gibi, bu çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi de olanaksız bulunduğundan, olayda 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesinde öngörülen anlamda hüküm uyuşmazlığının varlığının kabulü gerektiği, anılan uyuşmazlığın ne yolda çözümleneceğine gelince; 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun mükerrer 44 üncü maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin katı atık toplama ile kanalizasyon hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu belirtildikten sonra, 12 inci fıkrasında, belediyelerin su tüketim bedelini aşmamak üzere meclislerince belirlenecek miktarda çevre temizlik vergisi almalarının ve bu verginin su tüketim bedeli ile birlikte tarh ve tahakkuk etmiş sayılarak, bu bedel ile birlikte tahsil edilmesinin öngörüldüğü, Çevre Temizlik Vergisi Tarifesinde yer alan bina gruplarının tespitine ilişkin 31.12.1993 günlü Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı'nın 8 inci maddesinde, Kararın 1.1.1994 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği belirtildiğinden, 1.1.1994 tarihinden itibaren atık su bedelinin çevre temizlik vergisi kapsamına alınmış bulunduğu, olayda, yükümlünün, kullandıktan sonra İZSU Genel Müdürlüğü'ne ait şehir kanalizasyonuna verdiği ifade edilen atık sudan dolayı 1994-2000 yıllarının muhtelif dönemleri için istenen meblağ çevre temizlik vergisi olarak nitelendiğine göre, davanın Vergi Mahkemesinde karara bağlandığı biçimde çözümü isabetli olup, bu kararla çelişen adli yargı kararının kaldırılması gerektiği, açıklanan nedenlerle, İzmir 11. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kesinleşen 5.6.2003 tarih ve E:2000/669, K:2003/470 sayılı ve menfi tespit isteminin reddi yolundaki kararının kaldırılması ve İzmir 3. Vergi Mahkemesi kararı doğrultusunda karar verilmesi gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir.

USULE İLİŞKİN İNCELEME:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: M. Lütfü ÜÇKARDEŞLER, Coşkun ÖZTÜRK, Serap AKSOYLU, Esen EROL, Abdullah ARSLAN ve Levent ÖZÇELİK'in katılımlarıyla yapılan 02.04.2007 günlü toplantısında;

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün 01.05.2006 gün ve E:2004/127 sayılı "Görüşme ve Ara Karar Tutanağı" ile, konunun, İzmir 3. Vergi Mahkemesi'nin kesinleşen 4.6.2001 günlü, E:2000/915, K:2001/860 sayılı kararı ile İzmir 11. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kesinleşen 5.6.2003 günlü, E:2000/669, K:2003/470 sayılı kararı arasında 30.12.1994-29.2.2000 dönemine ilişkin atık su ile ilgili tahsilat hakkındaki dava yönünden, 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesinde öngörüldüğü şekilde doğduğu öne sürülen hüküm uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle, İZSU Genel Müdürlüğü vekili tarafından yapılan başvuru olduğu belirtildikten sonra,

"KARAR

: İncelemenin tamamlanması için:

1 - Uyuşmazlık Mahkemesi'ne yapılan başvuruya ait dilekçe ve eklerinin karşı tarafa (Selin Apartmanı Yönetimine) yasal süre olan 30 gün içinde cevap verilmek üzere tebliği suretiyle dosyanın tekemmülünün sağlanmasına,

2 - Uyuşmazlıkla ilgili bulunması nedeniyle İzmir 1. Vergi Mahkemesince İZSU Tarifeler Yönetmeliği'nin 13/4-b. maddesinin iptali yolundaki 19.4.1999 gün ve E:1997/361, K:1999/261 sayılı kararına ilişkin dava dosyasının incelenmek üzere

mahkemesinden istenilmesine,

3 -İZSU Genel Müdürlüğünden,

a)İZSU Tarifeler Yönetmeliği'nin, bu Yönetmelik hükümlerinden varsa mahkeme kararı ile iptal edilen veya usulünce değiştirilenleri tarihleriyle birlikte gösteren tam metninin;

b) İzmir 3. Vergi Mahkemesinin kesinleşen kararı üzerine İZSU Genel Müdürlüğünce Çevre Temizlik Vergisi tahsilatı doğrultusunda herhangi bir işlem yapılıp yapılmadığının sorulmasına ve buna ilişkin varsa belgelerin istenilmesine,

01.05.2006 gününde OYBİRLİĞİ İLE karar verildi" denilmiştir.

Bunun üzerine:

1 - Uyuşmazlık Mahkemesi'ne yapılan başvuruya ait dilekçe ve ekleri karşı tarafa (Selin Apartmanı Yönetimine) tebliğ edilmiş ve Selin Apartmanı Yönetimi vekilince yasal süresi içinde cevap verilmiştir.

2 - İzmir 1. Vergi Mahkemesi'nce İZSU Tarifeler Yönetmeliği'nin 13/4-b. maddesinin iptali yolundaki 19.4.1999 gün ve E:1997/361, K:1999/261 sayılı kararına ilişkin dava dosyası incelenmek üzere Mahkemesinden istenilmiş ve söz konusu dosya Mahkememize gönderilmiştir.

3 - İZSU Genel Müdürlüğü'nce;

a)İZSU Tarifeler Yönetmeliği'nin, bu Yönetmelik hükümlerinden mahkeme kararı ile iptal edilen veya usulünce değiştirilenleri tarihleriyle birlikte gösteren tam metni gönderilmiştir.

b) İzmir 3. Vergi Mahkemesi'nin kesinleşen kararı üzerine İZSU Genel Müdürlüğü'nce çevre temizlik vergisi tahsilatı doğrultusunda herhangi bir işlem yapılıp yapılmadığının sorulması üzerine, dava konusunun atıksu olduğu ve henüz tahsil edilmediği bildirilmiştir.

Daha sonra, Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün 5.3.2007 gün ve E:2004/127 sayılı ara kararı ile, "İzmir 3. Vergi Mahkemesi'nin kesinleşen 4.6.2001 günlü, E:2000/915, K:2001/860 sayılı kararı ile İzmir 11. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kesinleşen 5.6.2003 günlü, E:2000/669, K:2003/470 sayılı kararı arasında, 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesinde öngörüldüğü şekilde doğduğu öne sürülen hüküm uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle, İZSU Genel Müdürlüğü vekili tarafından yapılan başvurunun incelenmesi sırasında gerekli görüldüğünden, İZSU Genel Müdürlüğü'nden:

Selin Apartmanı'nın 30.12.1994-29.2.2000 tarihleri arasındaki her bir dönem için atık su bedeli borcunun hesaplanmasına dayanak teşkil eden tarifenin;

a)Hangi Genel Kurul ya da Yönetim Kurulu kararıyla belirlendiğinin,

b) Bu Genel Kurul veya Yönetim Kurulu kararlarından hangilerinin iptal edildiğinin,

c) Genel Kurul veya Yönetim Kurulu kararlarının iptal nedeni mahkeme kararı ise, bu kararların kesinleşme durumunun,

sorulmasına ve buna ilişkin bilgi ve belgelerin gönderilmesinin istenilmesine, 05.03.2007 gününde OYBİRLİĞİ İLE karar verildi" denilmiş, bunun üzerine, davalı idarenin 21.3.2007 günlü yazısı ekinde istenilen bilgi ve belgeler Mahkememize gönderilmiştir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 24. maddesinin 2592 sayılı Kanun'la değişik birinci fıkrasında, "1 nci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir." hükmü yer almaktadır.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen adli ve idari yargı kararlarının incelenmesinden:

a)Adli ve idari yargı yerlerince verilmiş kararlar bulunmaktadır.

b)30.12.1994 ila 29.2.2000 tarihleri arasına ilişkin atık su ve gecikme zammı yönünden her iki yargı yerinde görülen davada, konu aynı olduğu gibi, dava sebebi ve tarafları da aynıdır.

c)Her iki karar da kesinleşmiştir.

d)Söz konusu kararlarda davanın esası hükme bağlanmıştır.

e) ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ'nce; 30.12.1994 ila 29.2.2000 tarihleri için hesaplanan kuyu atık su bedeli, gecikme zammı ve faizinin tahsili amacıyla ödeme emri gönderilmek suretiyle icra takibi yapılması üzerine, Selin Apartmanı Yöneticiliği tarafından, itiraz süresinin geçmesi ile takibin kesinleştiği belirtilerek, dava sonuçlanıncaya kadar İzmir 16. İcra Müdürlüğü'nün 2000/1450 sayılı takibinin tedbiren durdurulmasına, bu icra takibine konu ve miktarda borcun olmadığının tespitine ve %40'dan aşağı olmamak üzere kötüniyet tazminatına hükmedilmesi istemiyle açılan davanın reddine karar verilmiştir.

VERGİ MAHKEMESİ'nce; şehir suyu kullanırken aynı zamanda artezyenden de faydalanan ve 101295 abone numarası ile 01.11.1994 tarihinden itibaren davalı idarenin örnekleme atıksu abonesi olan Selin Apartmanı Yöneticiliği tarafından, davalı idarece, 1994 yılının Kasım ila 2000 yılının Temmuz ayları için atıksu bedeli ile gecikme zammı hesaplanması üzerine, ilgili dönemlere ilişkin atıksu bedeli ve gecikme zammının kaldırılması ve tarifenin iptali istemiyle açılan davada, dava konusu atık su ücreti tahakkuku ile dayanağı tarife kararının atıksu ücretine ilişkin kısmının iptaline karar verilmiştir.

Buna göre, adli yargı kararı ile, İZSU Genel Müdürlüğü'ne atık su bedeline ilişkin olarak tanınan tahsil etme hakkının, idari yargı yerince verilen tahakkukun terkini yolundaki karar nedeniyle infaz edilebilme olanağının kalmadığı anlaşılmaktadır.

Belirtilen nedenlerle, İzmir 11. Asliye Hukuk Mahkemesi ile İzmir 3. Vergi Mahkemesi kararları arasında, 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesinde öngörülen koşulların gerçekleştiği 30.12.1994 ila 29.2.2000 tarihleri arasındaki dönemlere ait atık su bedeli ve gecikme zammı yönünden HÜKÜM UYUŞMAZLIĞI BULUNDUĞUNA, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Başvuru dilekçesi ve ekleri, uyuşmazlığa konu edilen kararlara ilişkin dava dosyaları, ilgili Başsavcıların düşünce yazıları, dayanılan Yasa ve Yönetmelik kuralları ile uygulamaya ilişkin İZSU Genel Kurul ve Yönetim Kurulunun atık su tarifeleri, Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün 1.5.2006 ve 5.3.2007 günlü ara kararları uyarınca ilgili yerlerce gönderilen dosya, bilgi ve belgeler, getirtilen ve konu ile ilgili görülen yargı kararları, davacı tarafından verilen cevap dilekçesi ve ekleri ve Raportör- Hakim Nurdane TOPUZ'un hazırladığı rapor, okunup incelendikten; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ayla SONGÖR ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun yazılı düşünceler doğrultusundaki açıklamaları da dinlendikten sonra, 2247 sayılı Yasa'nın 25. maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

20.11.1981 gün ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 1. maddesinde, İstanbul Büyük Şehir Belediyesinin su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gereken her türlü tesisi kurmak, kurulu olanları devralmak ve bir elden işletmek üzere İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü kurulduğu, İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi'nin, İstanbul Büyük Şehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluş olduğu belirtilmiş, 6. maddesinin (f) bendinde, su satışı ve kullanılmış suların boşaltılmasına ilişkin tarifeleri inceleyerek karara bağlamak, Genel Kurulun görevleri arasında sayılmış, 9. maddesinin (k) bendinde, Genel Müdürlükçe hazırlanan su satışı ve kullanılmış suların boşaltılmasına ilişkin tarifeleri tespit ederek Genel Kurulun onayına sunmak, Yönetim Kurulunun görevleri arasında yer almış, 13. maddesinin (a) bendinde, İSKİ'nin gelirleri arasında su satışı ve kullanılmış suların uzaklaştırılmasına karşılık, tarifesine göre abonelerden alınacak ücretler, gösterilmiş, 23. maddesinde, su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması, septik çukurların boşaltılması giderleri için ayrı tarifeler yapılacağı, bu tarifelerin tespitinde, yönetim ve işletme giderleri ile, amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilmeyen) yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve % 10'dan aşağı olmayacak nispetinde bir kar oranının esas alınacağı, tarifelerin tespiti ile tahsilatla ilgili usul ve esasların bir yönetmelik ile belirleneceği, ek 5. maddesinde, bu Kanunun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanacağı, geçici 10. maddesinde ise, diğer büyükşehir belediyelerinde kurulacak su ve kanalizasyon idarelerinin adına, kadrolarına, mevcut personelinin ve mal varlığının devrine ilişkin esasların İçişleri Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile tespit edileceği düzenlemesine yer verilmiştir.

İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü'nün Kuruluşu Hakkında 2560/3009 sayılı Kanun'a eklenen 3305 sayılı Kanun ve 25.03.1987 tarih, 19411 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 11.03.1987 tarih ve 87/11594 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile İzmir Büyükşehir Belediyesi'nde su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek amacıyla 01.04.1987 tarihinden itibaren İzmir Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi kurulmuştur.

İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi (İZSU) Genel Müdürlüğü'nün 3305 sayılı Yasa ile değişik 23. maddesi hükmü gereği, su satışı ve atıksuların uzaklaştırılması hizmetleriyle ilgili tarifelerin hangi kriterlere göre hesaplanacağı ve bu şekilde saptanan bedellerin hangi usul ve esaslara göre tahsil edileceğini belirlemek amacıyla İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü'nün "Tarifeler Yönetmeliği" İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulu'nun 30.12.1987 tarih, 87 / 119 sayılı, Genel Kurul'un 13.03.1988 tarih, GK/4 sayılı kararı ile kabul edilerek 01.01.1988 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

İZSU Kuruluş Yasası'nın 1. maddesinin 2. fıkrasıyla belirlenen görev alanı içerisinde, kaynaklardan sağladığı içme ve kullanma suyunu konutlara, işyerlerine, sanayiye vb. ulaştırılması ve kullandıktan sonra uzaklaştırılmasıyla ilgili olarak abonelerine götürdüğü her türlü hizmetin bedel, teminat ve yaptırımlarla bunların tahsili esaslarının düzenlendiği Tarifeler Yönetmeliği'nin 51. maddesinde, Yönetim Kurulunca tespit edilen tarifelerin, her yıl bütçe ile birlikte Genel Kurulun onayına sunulacağı, tarife değişikliğini gerektiren fevkalade durumlarda Genel Kurulun olağanüstü toplantıya çağrılabileceği, yıl içinde yapılacak tarife ve tarife değişikliğinin uygulama tarihini tespite Genel Kurulun yetkili olduğu, ancak su satış bedellerinin tespitine esas girdileri içeren bir formülasyonun Genel Kurul'ca onaylanması halinde onaylanan bu formül uyarınca herhangi bir duyuruya gerek kalmaksızın su satış bedellerinin hesap edilerek uygulanmasının başlatılmasının İZSU Yönetim Kurulu Kararıyla yürürlüğe gireceği belirtilmiştir.

Olayda, Vergi Mahkemesinde dava, şehir suyu kullanırken aynı zamanda artezyenden de faydalanan ve 101295 abone numarası ile 01.11.1994 tarihinden itibaren davalı idarenin örnekleme atıksu abonesi olan Selin Apartmanı Yöneticiliği tarafından, davalı idarece, 1994 yılının Kasım ila 2000 yılının Temmuz ayları için atıksu bedeli ile gecikme zammı hesaplanması üzerine ilgili dönemlere ilişkin atıksu bedeli ve gecikme zammının kaldırılması ve tarifenin iptali istemiyle açılmıştır. Asliye Hukuk Mahkemesindeki dava ise, 30.12.1994 ila 29.2.2000 tarihleri için hesaplanan kuyu atıksu bedeli, gecikme zammı ve faizinin tahsili amacıyla ödeme emri gönderilmek suretiyle icra takibi yapılması üzerine Selin Apartmanı Yöneticiliği tarafından, itiraz süresinin geçmesi ile takibin kesinleştiği belirtilerek, dava sonuçlanıncaya kadar İzmir 16. İcra Müdürlüğü'nün 2000/1450 sayılı takibinin tedbiren durdurulmasına, bu icra takibine konu ve miktarda borcun olmadığının tespitine ve %40'dan aşağı olmamak üzere kötüniyet tazminatına hükmedilmesi istemiyle açılmıştır.

Hüküm uyuşmazlığına konu atık su bedeli yönünden konu incelendiğinde;

Su abonesi olmayan kişi hakkında İSKİ Tarifeler Yönetmeliği hükümlerine göre tahakkuk ettirilen atık su bedeline ilişkin faturanın iptali istemiyle açılan bir davada; İSTANBUL 3. VERGİ MAHKEMESİ'nce, dava konusu bedelin vergi, resim, harç benzeri mali yüküm olduğu kabul edilmek suretiyle işin esası hakkında verilen kararı temyizen incelemekte olan DANIŞTAY DOKUZUNCU DAİRESİ tarafından, işyerinde yer altı suyunun kullanılması nedeniyle İSKİ tarafından istenen atık su bedelinin vergi, resim, harç benzeri mali yükümlülük olmayıp, akdi nitelik taşıdığı kanaatine varıldığından bahisle temyiz incelemesi ertelenerek, 2247 sayılı Yasa'nın 20. maddesine göre görevli yargı yerininin belirlenmesi için başvuruda bulunulması üzerine, UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ HUKUK BÖLÜMÜ; 14.10.1991 gün ve E:1991/29, K:1991/29 sayı ile, gerek 2560 sayılı Yasa'nın 23. maddesi gerekse buna dayanılarak çıkarılan İSKİ Tarifeler Yönetmeliği'nin 5,16 ve 17. maddelerinde, İSKİ'ye ait kanalizasyonu kullananlardan atık su bedelinin tarifeye göre alınacağının açıkça belirtildiği ve bunun taraflar arasında bir sözleşmeye dayandırılacağının hükme bağlandığı, buyurucu nitelikteki bu hükmün sözleşme yapılmaksızın atık su üretenleri de sözleşme yapmakla yükümlü kıldığı, bu hükme uymayanların sözleşme yapma durumunda olmaları nedeniyle atık su bedeli ödemekten kaçınmalarına olanak bulunmadığı, sözleşmeden kaçınmanın söz konusu bedelin ödenmesinden kurtulma sonucunu doğurmayacağı ve bunların da sözleşmeli sayılmalarının gerektiği, öte yandan Yasa ve Yönetmelik ile öngörülen usul ve esaslara göre İSKİ tarafından düzenlenen tarifelerle tespit edilen atık su bedelinin Anayasa'nın 73. maddesinde öngörüldüğü biçimde kanunla konulan vergi, resim, harç ve benzeri bir mali yükümlülük olduğundan söz edilemeyeceği, bu itibarla, atık su bedeli, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülük olmayıp, özel hukuk alanındaki alacak- borç ilişkisini içeren abonman sözleşmesine dayalı ve idarece düzenlenen bir tarife uyarınca alınan bir bedel olduğundan, bu konuyla ilgili anlaşmazlığın çözümünün adli yargının görevine girdiği gerekçesiyle ve Anayasa Mahkemesi'nin 14.2.1991 gün ve E:1990/18, K:1991/4 sayılı kararında yazılı gerekçede de bu görüşün kabul edildiğinden bahisle, Danıştay Dokuzuncu Dairesi'nce yapılan başvurunun KABULÜ ile uyuşmazlık konusu davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiğine karar vermiştir. (Bu karar 26.11.1991 tarih ve 21063 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

Anılan Uyuşmazlık Mahkemesi kararında atıfta bulunulan ANAYASA MAHKEMESİ'nin 8.5.1991 tarih ve 20865 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 14.2.1991 gün ve E:1990/18, K:1991/4 sayılı kararında, atık sular karşılığı alınacak bedelin niteliği sorunu ayrı bir başlık altında ele alınmış ve aynen "Vergi benzeri mali yükümlülüklerin en belirgin özellikleri (...) genellikle, bir kamu hizmeti karşılığında kamu gücüne dayanılarak tek taraflı yükletilmeleri, harç ve resime göre, daha çok ücret görünümünde olmalarıdır.

Atık su bedeli, kullanılmış suların uzaklaştırılması karşılığında yapılacak bir tarifeye ve abonman sözleşmesine göre alınmaktadır. Başka bir deyişle, idareyle kişi arasında sözleşmeyle alacak- borç ilişkisi doğmakta, ödenecek miktar İSKİ ile kişi arasında abonman sözleşmesiyle özel hukuk ilişkisi kurulmasından sonra yapılan hizmet karşılığında maliyet- kâr esasına göre belirlenmektedir. Ödemenin hukuksal dayanağı, kamu gücüne değil, tarifeye ve iki taraf arasında yapılan abonman sözleşmesine dayanmaktadır. Nitekim, ödemelerin yapılmaması durumunda İSKİ alacağını, Amme Alacaklarının Tahsili Hakkındaki Yasa'ya göre değil, özel hukuk ilişkisi içinde ilgili Yasa'ya göre alacaktır. Abone ile İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ) arasında yapılan abonman sözleşmesi, daha çok "tip" sözleşme görünümündedir. Hizmetten yararlanan kişinin, sözleşmeyi idareyle birlikte düzenlemesi yerine katılımı (iltihakı) söz konusudur. Ancak bu durum, idareyle kişi arasında kurulan özel hukuk ilişkisini, kamu hukuku ilişkisine dönüştürmez. Çünkü, birçok durumda hizmetin tekel niteliği ve çok kişiye götürülme zorunluluğu, işin, çoğunlukla, tip sözleşmelerle ve kişilerin katılımıyla gerçekleşebilmesini olanaklı kılmaktadır. (...)"

"Açıklanan nedenlerle, atık suların uzaklaştırılması karşılığında alınan ücretlerin vergi, resim, harç benzeri mali yükümlülük olarak kabul edilmemesi gerekir" denilmiştir.Yukarıda belirtilen Anayasa Mahkemesi ile Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarındaki "atık su bedelinin, vergi benzeri mali yükümlülük olmayıp, idareyle kişi arasında abonman sözleşmesiyle kurulan özel hukuk ilişkisi çerçevesinde ve hizmet karşılığında maliyet-kâr esasına göre idarece belirlenen tarifeye dayanılarak alınan bir ücret olduğu" yolundaki kabulün sonuçları itibarıyla: idarenin faaliyet alanıyla ilgili olarak yürürlüğe koyduğu yönetmelik ile buna dayanan tarife kararlarının yargısal denetiminin idari yargı yerinde -idare mahkemeleri-; abonman sözleşmesine dayanan bir alacak- borç ilişkisi kapsamındaki atık su bedelinin tahsiline ilişkin davaların ise adli yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerekmekte olup, uygulama bu doğrultuda istikrar kazanmıştır.

Ne var ki, 15.7.1993 tarih ve 3914 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 1. maddesiyle 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'na eklenen Mükerrer 44.madde ile, katı atık ve atık su ile ilgili "çevre temizlik vergisi" ihdas edilmesi ve yasal süreç tamamlandıktan sonra da 1.1.1994 tarihinden itibaren uygulamaya geçilmesi üzerine atık su ile ilgili uyuşmazlıkların, belediye ayrımı gözetilmeksizin vergi kapsamına alındığı gerekçesiyle vergi mahkemelerinde bakılarak sonuçlandırılması ve diğer taraftan tahsilata ilişkin uyuşmazlıkların da ücret kapsamında adli yargı yerinde çözümlenmesine devam edilmesi nedeniyle, inceleme konusu uyuşmazlık ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Su ve kanalizasyon hizmetleri özel bir yasa ile düzenlenmiş bulunan büyükşehir belediyeleri bakımından, 1.1.1994 tarihinden itibaren atık su ile ilgili olarak tahsil edilecek bedelin ÜCRET mi yoksa VERGİ mi olduğu yönündeki uyuşmazlığın çözümlenebilmesi için anılan Yasanın mükerrer 44. maddesinin incelenmesi gerekmiştir:

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 3914 sayılı Kanun'la eklenen Mükerrer 44. maddesinin birinci fıkrasında, "Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin katı atık toplama ile kanalizasyon hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar, çevre temizlik vergisine tabidir." hükmü yer almış; aynı maddenin onikinci fıkrasında, "Belediyeler, atık su ile ilgili olarak da; katı atıklarla ilgili tarifede yer alan bina gruplarını topluca veya ayrı ayrı dikkate almak suretiyle ve su tüketim bedelini aşmamak üzere meclislerince belirlenecek miktarda çevre temizlik vergisi alırlar. Atık su ile ilgili çevre temizlik vergisi, su tüketim bedeli ile birlikte tarh ve tahakkuk etmiş sayılır ve bu bedel ile birlikte tahsil edilir. Su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan belediyelerde ise, atık su bedellerinin tahsiline ilişkin uygulama kendi kanunlarındaki hükümlere tabidir." denilmiş ve son fıkrasında da, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların, İçişleri ve Çevre Bakanlıklarının görüşleri alınmak suretiyle Maliye Bakanlığı tarafından belirleneceğine işaret edilmiştir.

Anılan Yasa maddesine ilişkin "Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" Genel Gerekçesinde (Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü; 10.6.1993-Sayı: B.02.0.KKG/101 - 530/04937), çevre temizlik vergisinin, belediyelerin içinde bulunduğu mali sıkıntılara acil ve kısa vadeli bir çözüm olmak üzere getirildiği belirtilmiş; madde gerekçelerinde ise onikinci fıkra hakkında, "Belediyeler, belediye meclislerince yapılacak tarifeler üzerinden su tüketim bedelini aşmamak üzere, kanalizasyon hizmetlerinden yararlananlardan belirlenecek miktarlarda ayrıca çevre temizlik vergisi alacaklar, su tüketim bedeli ile birlikte tarh ve tahakkuk ettirilecek bu vergi su bedeli ile birlikte tahsil olunacaktır. Ancak su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan belediyelerde, atık su bedellerinin tahsiline ilişkin uygulama kendi kanunlarındaki hükümlere tabi olacaktır." denilmiştir.

Buna göre, yasakoyucu tarafından, mali sıkıntı içinde bulunan belediyelere, katı atıkların toplanması ve atık suların uzaklaştırılması hizmetleri karşılığında gelir sağlamak amacıyla, acil ve pratik bir çözüm olarak çevre temizlik vergisi ihdas edilirken aynı kaynaktan (atık su) özel kanunlarına göre gelir sağlamakta bulunan büyükşehir belediyeleri bakımından bir değişiklik öngörülmeyip mevcut uygulamanın sürdürülmesi yolundaki irade açıkça belirtilmiştir.

Nitekim, anılan Yasa maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak uygulamaya ilişkin usul ve esasları açıklamak üzere Maliye Bakanlığı'nca çıkarılan ve 8.1.1994 tarih ve 21812 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 14 seri no'lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği'nin 9. maddesinde, "Maddenin onikinci fıkrası uyarınca, atık su bedeli almayan belediyeler, atık su ile ilgili olarak da su tüketim bedelini aşmamak üzere çevre temizlik vergisi alacaklardır. Bu şekilde alınacak verginin belediye meclislerince tespitinde, katı atıklarla ilgili tarifede yer alan bina grupları, topluca veya ayrı ayrı dikkate alınacaktır. Atık su ile ilgili çevre temizlik vergisi, su tüketim bedeli ile birlikte tarh ve tahakkuk etmiş sayılacak ve bu bedel ile birlikte tahsil edilecektir. Halen atık su bedeli almakta olan belediyelerce ayrıca bu vergi alınamayacaktır." denilmek suretiyle, çevre temizlik vergisinin atık su bedeli almayan belediyeleri ilgilendirdiği, atık su bedeli alan belediyelerin ise kapsam dışında kaldığı açıklanmıştır.

Öte yandan, belediye gelirleri bakımından genel bir yasa olan 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nda, özel yasa niteliğindeki 2560 sayılı İSKİ Kanunu'nun 23. maddesini yürürlükten kaldıran bir hüküm de bulunmamaktadır.

Buraya kadar yapılan açıklamalar ışığında: su ve kanalizasyon hizmetleri 2560 sayılı İSKİ Kanunu ile düzenlenen büyükşehir belediyelerinin, atık su bedeli uygulaması bakımından 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 3914 sayılı Kanun'la eklenen Mükerrer 44. maddesi ile getirilen çevre temizlik vergisi düzenlemesinin dışında kaldığı; sözkonusu vergi düzenlemesinin, büyükşehir belediyelerince 2560 sayılı Yasa'nın 23. maddesine göre atık su bedelinin bir ücret olarak alınmasına engel teşkil etmeyeceği açıktır.

Bunu doğrulayan bir açıklama, sözü edilen Mükerrer 44. madde gerekçesinde de yer almaktadır. Şöyle ki, anılan maddede konuya ilişkin herhangi bir ibareye yer verilmediği halde, birinci fıkra gerekçesinde, " (...) Maddede, yararlanılması söz konusu edilen katı atık toplama hizmetleri endüstriyel atıklar dışında kalan evsel atık toplama hizmetlerini içermektedir. Bu düzenleme, endüstriyel atıklarla ilgili olarak diğer mevzuattaki düzenlemelere ve bunlara ilişkin hükümlerin uygulanmasına engel teşkil etmeyecektir. (...)" denilmiş olup, yasakoyucu bu suretle, düzenlemeden önceki uygulamaların sürdürülmesi iradesini farklı bir yöntemle de ortaya koymuş bulunmaktadır.

Varılan bu sonuca göre ve büyükşehir belediyelerince alınan atık su bedelinin vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülük niteliğini taşımaması karşısında, uyuşmazlıkta öncelikle görev sorununun çözümlenmesi gerekecektir.

2464 sayılı Yasa'nın Mükerrer 44. maddesi ile getirilen düzenleme büyükşehir belediyelerince ücret olarak tahsil edilen atık su bedelinin hukuki niteliğini değiştirmediğine göre bu düzenlemeden önce istikrar kazanmış bulunan Uyuşmazlık Mahkemesi'nin göreve ilişkin uygulamasının yeniden ele alınmasını gerektiren bir neden de bulunmamaktadır.

Kaldı ki, Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bülümü'nün yine hüküm uyuşmazlığı konusunda verdiği 16.6.2003 gün ve E:2002/56; K:2003/33 ve E:2002/57; K:2003/34 sayılı kararları da bu yöndedir.

Buna göre, su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir Kanunla düzenlenmiş bulunan büyükşehir belediyeleri bakımından, atık su bedeline ilişkin davaların görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunduğundan, incelenen uyuşmazlığa konu edilen İZMİR 3. VERGİ MAHKEMESİ kararı, atık su bedeli ve gecikme zammı yönünden 2577 sayılı Yasa'nın 15. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendine aykırı olarak görevi dışında verilmiş bir karar niteliğinde olup, hüküm uyuşmazlığına konu 30.12.1994 ila 29.2.2000 tarihlerine ilişkin kısmının kaldırılması gerekmiştir.

Açıklanan nedenlerle, İZSU tarafından, Selin Apartmanı aboneliği için 30.12.1994 ila 29.2.2000 tarihleri arasına ilişkin ödenmeyen 1.115.110.000.- TL atık su ücreti ile 61.590.733.- TL faiz ve 2.275.233.200.-TL gecikme zammı olmak üzere 3.451.933.933.-TL alacağın tahsili için 9.3.2000 gününde İzmir 16. İcra Müdürlüğü'nün 2000/1450 sayılı dosyasında ilâmsız takip başlatılması üzerine, davacı Apartman Yöneticisi vekilince, ilâmsız takibe konu ve miktarda borcun olmadığının tespiti istemiyle açılan menfi tespit davasında yapılan yargılama sonunda, İZMİR 11. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ'nce, bilirkişi raporu esas alınarak DAVANIN REDDİ yolunda verilen ve kesinleşen karar, hukuk ve usule uygun bulunmuştur.

Belirtilen durum karşısında, İZMİR 3. VERGİ MAHKEMESİ'nin 4.6.2001 gün ve E:2000/915, K:2001/860 sayılı kesinleşen kararının, 30.12.1994 ila 29.2.2000 tarihleri arasına ilişkin atık su bedeli ve gecikme zammına ilişkin kısmı kaldırılmak suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmesi gerekmiştir.

KARAR:

1 - İZSU Genel Müdürlüğü vekilinin DURUŞMA İSTEMİNİN REDDİNE, OYBİRLİĞİ İLE,

2 - Su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan büyükşehir belediyelerinde 2560 sayılı İSKİ Kanunu'nun 23. maddesine göre tahsil edilen atık su bedelinin, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 3914 sayılı Kanun'la eklenen Mükerrer 44. maddesinde düzenlenen çevre temizlik vergisi uygulamasının kapsamı dışında kalması nedeniyle hukuki niteliğinde bir değişiklik bulunmadığından, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülük niteliğinde olmadığına,

3 - Bu nedenle, İZMİR 3. VERGİ MAHKEMESİ'nin 4.6.2001 gün ve E:2000/915, K:2001/860 sayılı kesinleşen KARARININ, 30.12.1994 ila 29.2.2000 tarihleri arasına ilişkin atık su bedeli ve gecikme zammına ilişkin KISMININ KALDIRILMASINA,

4 - Hukuk ve usule uygun bulunan İZMİR 11. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ'nin 5.6.2003 gün ve E:2000/669, K:2003/470 sayılı KARARININ BENİMSENMESİNE, 30.12.1994 ila 29.2.2000 tarihleri arasına ilişkin atık su ücreti, gecikme zammı ve faiz borçlarının olmadığının tespiti istemiyle açılan DAVANIN REDDİNE İLİŞKİN HÜKMÜN KABULÜNE,

Bu suretle HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİNE, 02.04.2007 gününde Üyelerden Serap AKSOYLU ve Esen EROL'un KARŞI OYLARI VE OYÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

KARŞI OY

Belediye Gelirleri Kanunu'na, 24.7.1993 günlü Resmi Gazete'de yayımlanan 3914 sayılı Kanun'la eklenen ve "Çevre temizlik vergisi" başlığını taşıyan mükerrer 44 üncü madde; "Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin katı atık toplama ile kanalizasyon hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar, çevre temizlik vergisine tabidir.

...

Çevre temizlik vergisi, katı atıklar için aşağıdaki tarifeye göre aylık olarak hesaplanır.

...

Tarifede yer alan tutarlar; önceki yılda uygulanan tutarlara, bunların Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca belirlenen yeniden değerleme oranının yarısı ile çarpılması sonucu bulunacak tutarın eklenmesi suretiyle her yıl yeniden belirlenir. Verginin belirlenmesinde, 1000 liraya kadar olan tutarlar atılır.

...

Bakanlar Kurulu tarifede yer alan bina gruplarını tayin ve tesbit eder. Ancak, konutlar yedinci gruba dahil edilir. Gruplarda yer alan binaların hangi dereceye gireceği, binaların bulundukları mahallin sosyal ve ekonomik farklılıkları ile büyüklükleri de dikkate alınarak belediye meclislerince belirlenir.

...

Belediyeler, atık su ile ilgili olarak da; katı atıklarla ilgili tarifede yer alan bina gruplarını topluca veya ayrı ayrı dikkate almak suretiyle ve su tüketim bedelini aşmamak üzere meclislerince belirlenecek miktarda çevre temizlik vergisi alırlar. Atık su ile ilgili çevre temizlik vergisi, su tüketim bedeli ile birlikte tarh ve tahakkuk etmiş sayılır ve bu bedel ile birlikte tahsil edilir. Su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan belediyelerde ise, atık su bedellerinin tahsiline ilişkin uygulama kendi kanunlarındaki hükümlere tabidir..." hükümlerini taşımaktadır.

Çevre temizlik vergisi tarifesinde yer alan bina gruplarının tespitine ilişkin Bakanlar Kurulu kararı 31.12.1993 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak 1.1.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Buna göre 1.1.1994 tarihinden itibaren gerek katı atık, gerekse atık su için belediye yahut belediyelere bağlı olarak hizmet gören su ve kanalizasyon idarelerince istenilen meblağlar, çevre temizlik vergisini teşkil etmektedir.

2560 sayılı Kanun'un 1. maddesinin 1. ve 4. fıkraları ile bu Kanuna 3305 sayılı Kanun'la eklenen Ek 5. madde de; Büyükşehir Belediyelerine ait olan su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek üzere büyükşehir belediyelerine bağlı, müstakil bütçeli, kamu tüzel kişiliğine haiz "Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüklerinin" kurulduğu belirtilmektedir. Yukarıda anılan mükerrer 44. maddenin 12. fıkrasının son cümlesinde açıklandığı gibi, atık su bedellerinin "tahsiline" ilişkin uygulamayı yürütecek olan idareler, büyükşehir belediyelerine bağlı olarak kurulmuş bulunan, bu genel müdürlüklerdir. Bağlı oldukları büyükşehir belediyesi isimlerine göre İSKİ, ASKİ, KOSKİ gibi adlarla anılan bu idareler, aslında büyükşehir belediyesine ait olan su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek üzere kurulan ve bu konularda görevli ve yetkili bulunan idareler olduklarından, mükerrer 44. maddedeki tarife ve çevre temizlik vergisi tarifesinde yer alan bina gruplarını belirleyen Bakanlar Kurulu kararına göre, atık su ile ilgili olarak bina gruplarını topluca veya ayrı ayrı dikkate almak suretiyle ve su tüketim bedelini aşmamak üzere alınacak olan çevre temizlik vergisini tesbit için belediye meclislerine verilen yetkiyi kullanma hakkına sahip bulunmaktadırlar.

Öte yandan, uygulanması için tüm koşulların yerine getirildiği 1.1.1994 tarihinden itibaren uygulanan ve anılan ödentiyi çevre temizlik vergisi kapsamına alan 2464 sayılı Kanun'un mükerrer 44 üncü maddesi, konu ile ilgili tüm kamu idarelerine hitap eden ve bu verginin tarifesini, bina gruplarını, haddini belirleyen bir yeni düzenleme teşkil etmektedir. Beldelerden bir kısmı vergiyi düzenleyen mükerrer 44 üncü madde ve buna ilişkin mevzuata göre çevre temizlik vergisini hesaplayıp alırken, diğer kısmında vergi dışı ve akdi bir ilişki sayılan zamana ait tarifeleri uygulamaları, vergi yükünün Kanunla konulup değiştirilebileceği hakkındaki Anayasa'nın 73. maddesinin 2. fıkrasına aykırılık teşkil etmektedir. "Tahsile ait usuller" deyimi mükerrer 44. madde esaslarına uymak suretiyle tarife yapmayı ve bu tarifeye göre çevre temizlik vergisini tahsil etme işlemlerini ifade etmektedir. Esasen, mükerrer 44 üncü maddede, anılan genel müdürlüklere münhasıran tahsile ait usullerin bırakılmış olması, 2560 sayılı Kanun'un 23 üncü maddesinin artık uygulanamayacağını göstermektedir.

Bu durumda, yükümlüden kuyu atık su konut bedeli adı altında istenilen meblağ çevre temizlik vergisi kapsamına dahil edildiğine göre, atık su ve dayanağı tarife hakkındaki davanın görüm ve çözümünde, 2576 sayılı Yasa'nın 6. maddesi uyarınca vergi mahkemesinin görevli ve yetkili olduğu açıktır.

Buna göre, hüküm uyuşmazlığına konu kararlardan İzmir 3. Vergi Mahkemesi kararı ile dava konusu atık su ücreti tahakkuku ile dayanağı tarife kararının atıksu ücretine ilişkin kısmının iptaline karar verilmiş ve bu kararın kesinleşmiş olması nedeniyle, hüküm uyuşmazlığının sadece "atık su ücreti"ne ilişkin bulunduğu dikkate alınarak inceleme yapılacaktır.

Anayasa'nın 138. maddesinde, "Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez" hükmü yer almıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün 5.3.2007 gün ve E:2004/127 sayılı ara kararı ile, 30.12.1994-29.2.2000 tarihleri arasındaki her bir dönem için atık su bedeli borcunun hesaplanmasına dayanak teşkil eden tarifeleri belirleyen Genel Kurul veya Yönetim Kurulu kararlarından hangilerinin iptal edildiğinin ve Genel Kurul veya Yönetim Kurulu kararlarının iptal nedeni mahkeme kararı ise, bu kararların kesinleşme durumunun sorulması ve buna ilişkin bilgi ve belgelerin gönderilmesinin istenilmesi üzerine İZSU Genel Müdürlüğü tarafından gönderilen İzmir 3. Vergi Mahkemesi'nin 4.6.2001 gün ve E:2000/403, K:2001/859; İzmir 1. Vergi Mahkemesi'nin 7.7.2000 gün ve E:2000/277, K:2000/510; İzmir 1. Vergi Mahkemesi'nin 7.10 1999 gün ve E:1999/615, K:1999/516; İzmir 1. Vergi Mahkemesi'nin 7.10 1999 gün ve E:1999/614, K:1999/518; İzmir 2. Vergi Mahkemesi'nin 23.9.1999 gün ve E:1998/214, K:1999/731; İzmir 3. Vergi Mahkemesi'nin 8.10.1999 gün ve E:1998/692, K:1999/841; İzmir 2. Vergi Mahkemesi'nin 7.10.1999 gün ve E:1998/118, K:1999/786; İzmir 3. Vergi Mahkemesi'nin 4.6.2001 gün ve E:2000/1364, K:2001/861; İzmir 3. Vergi Mahkemesi'nin 25.5.2001 gün ve E:2001/8, K:2001/643; İzmir 1. Vergi Mahkemesi'nin 24.12.2001

gün ve E:2000/1119, K:2001/1449; İzmir 3. Vergi Mahkemesi'nin 13.9.2001 gün ve E:2001/620, K:2001/1154; İzmir 2. Vergi Mahkemesi'nin 17.5.2001 gün ve E:2001/65, K:2001/557 sayılı kararlarının incelenmesinden, muhtelif dönemlere ilişkin atık su bedellerinin dayanağı tarifelerin iptal edildiği ve bu kararların Danıştay 9. Dairesi'nin temyiz ve karar düzeltme aşamalarından geçerek kesinleştiği anlaşılmıştır.

Hüküm uyuşmazlığına konu kararlardan İzmir 3. Vergi Mahkemesi kararı ile dava konusu atık su ücreti tahakkuku ile birlikte dayanağı olan tarife kararının atıksu ücretine ilişkin kısmının iptal kararı kesinleştiğinden ve yukarıda tarih ve sayısına yer verilen mahkeme kararları ile de, muhtelif dönemlere ilişkin atık su bedellerinin dayanağı olan tarifelerin iptal edildiği ve bu kararların kesinleştiği anlaşıldığından, bu iptal kararları ile ortaya çıkan hukuki sonucun yukarıda belirtilen Anayasa hükmü gereğince, yargı organlarınca da öncelikle dikkate alınması zorunludur.

Açıklanan nedenlerle, dayanağı tarife kararlarının iptal edilmiş ve bu kararların kesinleşmiş olması nedeniyle bu tarifeler esas alınarak yapılmış olan ve hüküm uyuşmazlığı bulunan 30.12.1994 ila 29.2.2000 tarihleri arasına ilişkin atık su bedeli ve gecikme zammından oluşan TARHİYATIN TERKİNİ GEREKTİĞİNDEN, İzmir 3. Vergi Mahkemesi'nce bu doğrultuda verilen kararın BENİMSENMESİ ve İzmir 11. Asliye Hukuk Mahkemesi'nce görev ve yetkisi dışında verilen kararın KALDIRILMASI suretiyle HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİ gerektiği düşüncesiyle, aksi yöndeki karara katılmıyoruz.